
ТЕМА III

ПУТОВАЊЕ
У РАШНИРАНИМ
ЦИПЕЛАМА

ФАСТ / дизајн: JSP / фото: Небојша Бабић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

У ЦВЕТНОЈ ХАЉИНИ ЧАРОБНИХ БОЈА

О, то је било веома чудновато путовање! Све што сам понела са собом био је пар рашнраних ципела жуте боје и дугачка, црвена хаљина, великих разнобојних цветова разасутих свуда по њој. Била је баш онаква какву сам сањала. Сањала сваке ноћи. Можда зато што није била моја, као ни љубак пар жутих рашнраних ципелица.

Шарени тигрови су попут змајева од папира горели у ватри камина. У ваздуху је лебдела нека чудесна прашина. Светлуцав, сиви прах, налик на пепељасте искрице, летео је свуда. Негде далеко, у магли од пепела, видела сам нешто, нешто налик на душу. Онако, у полумрачној измаглици, могла сам видети само контуре. Неодољиво је подсећала на неку коју познајем. На неку коју сам познавала. Но, била је то само још једна у мору оних, које нису моје. Лагано сам јој се приближила, лагано, сасвим лагано, да не реметим мир ситних сати ове афричке ноћи. Била је посве занимљива. О, како је само била посебна! Била је то некаква шарена, дивља лепота. Боже, дражесна је! Загледала сам се у њене очи. Видела сам вртлог боли; видела сам море очаја; читава васиона велике туге и неке неодређене мизерије. Та мизерија чинила се тако узвишеном, тако небесном. Није ли то помало парадоксално? Како може мизерија изгледати тако узвишено и посебно? Налепше ствари на свту сачињене су управо из контраста. Управо из парадокса. Па тако и она.

Сувише је касно, тигрови ме још увек врло непријатељски посматрају, чак и из ватре. Веома су ме уплашили. Мислила сам да су они само моји и да се без сумње могу поуздати у њихову оданост. Ја знам, знам да су они само нежне жртве обмане змајева од папира! Они су ти који кују заверу против мене! Морала сам их унуштити заједно са тигровима. Не желим да пролазим поново кроз агонију какву сањам. Сањам сваке ноћи. Сваке ноћи. Сваке ноћи...

Напољу је рат. Мислим наставити своје путовање. Не, не, док не сагоре потпуно. Ах, ти папирни змајеви умеју да се служе и посве враголастим изговорима... не смем их оставити саме. Носим их са собом, носим их са собом. Носим их свуда са собом. Тигрови ће ме чувати.

ОГЛЕДАЛО

Напољу је рат. Никада нисам била на улици када је рат. Ваздух је загушен, осећам свуда мирис барута. Нема више пепела, сагорео је и он. Али, како се то догодило? Пепео не може да гори? Како сам то само учинила? Ох, па да. То нисам била ја. То је ватромет, то је ватромет, ватромет је напољу, он је сачинио змајеве од папира! Немогу опростити бол коју му је нанео. Морам га угасити, морам га угасити, морам га сагорети.

Напољу је рат. Како је само језиво када је рат! Како је само мистична улица без светла. Напољу је рат, зато је тама, зато је језа, зато су громови!

Срећем човека налик на гусеницу, срећем човека налик на лептира. Срећем шареног човека. Срећем црног човека. Говори неким језиком, мени страним. Говори неке речи, мени чудне. Светли неким светлом, мени тамним. Он говори језиком змајева. Знала сам то, он је син змаја ватромета!

„Ти си ме убила”, рекао ми је. На његовом лицу сам видела ужас и страх. Напољу је рат. Како зна да сам га баш ја убила? Како зна да сам га баш ја повредила?

„Хеј, гусенице, спалила сам пепео твога убице, али ти више не постојиш, сада си само лептир, сада си само тигар, сада си само шарено-црна душа!”

Ахахahaha како је то само смешно! „Јер, ја сам те поново видела живог! Сутра сам те видела, сутра ћеш оживети!” Сигурна сам, чекаћу те. Не, не желим то, јер и воће од чекања иструли, а камоли људи. Морам пронаћи доброг човечуљка. Морам му вратити ципелице. Морам га усрећити, јер срећа никада неће иструлети.

„Волео си ме”, рекла сам. „Волео си моју љубав, моју доброту, волео си све оно чега више нема. Зато си ме убио. Ти си мене убио. Зато смо мртви.”

Летим. летим авионом по Африци, тамо је он. Тај човек мене тражи у прашуми, бићу међу тигровима. Тражи ме у пустињи, бићу међу шареним змајевима од папира. Тржи ме међу лептирима на реци Замбези. Тужни човечуљку, бићу све оно што што желиш. Бићу пламичак светлости који те увек води пут површине океана, пут краја води која бескрајно пенуша и утапа све твоје успомене. Бићу трачак наде који те воли док сам, посве сам, тумараш прашумама, не бојећи се шарених тигрова, јер си ти један од њих. Бићу ванила, љиљан, бриљантно дугме на твојој сиромашној кошуљи. Јер сам у твојим жутим рашнираним ципелицама прошла сва путовања. Сва трагања за тобом. Да те поново сретнем и да ти их вратим.

Ја сам жива. Ја сам жива. Више него икада! Ево ме овде, у густој тами светлוצаве улице. У твојим ципелицама. Само ми оне дају наду да ћу те пронаћи. Да ћу те икада поново видети. Видим изнова

ОГЛЕДАЛО

контуре оне душе и све ме више подсећају на твоју. Тако нежне, тако благе, тако цветне и таласасте. Тако храбре, да у овако грубом свету ипак буду тако дражесне, тако нежне и миле. Не смем јој прићи. Не смем је узнемирити. Не сме прокрварити због мог глупог страха!

Не, ове чудне ноћи нећу напустити шарене тигрове које горе. Нити цветну хаљиницу, чаробних боја. Чуваћу их, чуваћу их, чуваћу их заувек! Желим да ти их вратим ако те икад будем поново срела. Они припадају само теби.

Не, ове посве чудне ноћи нећу сагорети ни змајеве од папира, које ме боле као никада раније. Нити твоје жуте рашниране ципеле, које си ми поклониио. Чуваћу их, чуваћу их, чувати их заувек. Желим да их опет теби вратим. Јер оне припадају само теби.

О Африко, најмилија Африко! Моја путовања још увек су жива, моја нада још увек гори. Пронаћи ћу те. Сада сам већ посве сигурна. Пронаћи ћу те.

Опрости ми, опрости, опрости! Неко те је оскрнавио. Не, то не желим бити ја. Знам, то никако нисам могла била ја. Ни хаљиница, нити жуте рашниране ципелице милог човечуљка. Буди сугурна, Африко, да су то били они змајеви од папира, јер их вечерас нико не могу сагорети.

Милица Илић

Пета београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Милица Шаренац

LJUBOMORNO ČUVANA RANJIVOST

Od kada postanemo svesni svog bitisanja, gotovo od rođenja, uče nas da smo svesna, samostalna bić. Bića koja imaju sposobnost racionalnog promišljanja i, donošenje takvih odluka. Sve ovo važi, i ima odlučujući uticaj na razvoj čoveka po uslovom da smo rođeni u porodici koja takva načela gaji i usađuje ih u karatker potomstva. Oblikuje nas kao ličnosti psihološki prihvatljivo i sociološki opravdano. A, šta je sa svom onom decom čiji start i prve životne lekcije počinju sasvim drugačije? Hoće li i njihove priče biti poput naših?

Učeni da donosimo odluke, da naši životi i to koliko ćemo bii zadovoljnji njima, zavise isključivo od nas samih. A da li je baš tako? Da li mi stvarno uvek znamo šta tačno i zašto nešto radimo? Stojimo li uvek iza sopstvenih odluka?

Većina je sklona da o sebi i svojoj pameti razmislija u superlativu. Razlog? Želja da nas i drugi vide u kao sigurne, stabilne i samouverene licnosti koje uvek znaju sta rade. To često nije lako, pa zato ujutro, kad ustanemo, stavimo masku samouverenosti. Stegnemo je toliko jako da jedva dišemo, ali iz straha da nam ne spadne, zadržavamo dah. Jer šta ako nam spadne sa lica? Onda bi drugi videli šta se iza nje krije. Krije ono lice čiju ranjivost ljubomorno čuvamo. Ali uvek dođe to doba dana, najčešće noću, kada skidamo maske. Telo se opusti od strašnog grča u kojem je ceo dan bilo. Osajemo sa jedimom osobom koja nas je ikada videla bez maske-onom u ogledalu. Naš alter ego kao svarna refleksija nas samih. Počinje razgovor sa njim, dijalog. Mislim monolog... i u tim trenucima počinjemo da osećamo nestabilnost, kao kad hodamo u rašniranim cipelama i samo čekamo kada ćemo se saplesti i pasti.

Onda nam ON kaže kako je ceo život poput hoda po tankoj žici na velikoj visini, nikad ne mozes da osecas stabilnost i potpuno sigurnost da ćeš preći preko žice bez da ona ijednom poljulja. Cak i da je zica sasvim stabilna I nase cipele savrseno usnirane i dalje ćemo osećati strah od pada. I dalje ćemo se osecati nestabilno. Mozda ćemo, kao oni zabavljači u cirkusu i uprkos oluji koju osećamo iznutra uspeti da nasmejano predjemo preko žice tako da niko drugi cak ni ne pomisli da se bojimo, ali onaj nas iz ogledala je sve zapazio. Njemu nista ne moze da promakne. Valjda je zato jedino i bitno šta on ima da kaže. A onda kad nam do

---

OGLEDALO

---

najsitnijih detalja ispriža šta je sve video, gde smo sve pogresili, i kako smo tu žicu mogli bolje da predjemo, imamo zelju da besno zalupimo vratima I odemo, jer ko jos voli da slusa kako je nesto uradio pogrešno?! Ali ipak nastavljamo da ga slusamo do samog kraja.

Taman kad bi da se pozdravimo sa njim on nas podseti kako i drugi osecaju isto što i mi i kako i oni svakog jutra stavljaju maske kako niko ne bi video njihove unistrasne nemire, strahove i borbe sa samimim sobom. Ne znam zasto, ali kad se ponovo probudimo ujutru tu poslednju recenicu, koju on nikad ne zaboravi da nam kaze, mi zaboravimo. I samo se tog dela razgovora ne sećamo. I onda se ponovo ujutru dok čvrsto stežemo svoju masku pitamo: kako drugi prelaze žicu tako mirno? Kako se oni ne boje da ce se saplesti? I zajedno sa maskom ponovo odemo u novi dan... "

Ali šta ako neko dete, sa početka naše priče, izraste u čoveka bez maske? Čoveka koji svoju nesigurnost ne krije od drugih nego njome manipuliše? Hoće li nas neko naučiti kako da prepoznamo da li je čovek u čije oči sad gledamo, jutros stavio masku ili je to onaj čiji Alter ego ne živi u ogledalu stana iz kojeg je jutros izšetao?

Bojana Ivić i Andej Jakovljević
Matematička gimnazija Beograd
Mentor: prof. Mirjana Mičić

СА ДРУГЕ СТРАНЕ ОГЛЕДАЛА

---

27. април, 23:57

Јеси ли се икада запитао шта је са друге стране огледала? Једном у току године дозвољено је прећи границу светова. Једном у току године, када се пун месец, угао сенки на прозору и лепршава завеса договоре. Једном у току године портал проради и руке пролазе, усне пролазе (душа пролази). Никада још нисам био тамо. Причали су ми. Остало је само да причекам. Где ли ће ме одвести?

Цупкам ногама док седим на ивици кревета и чекам да се у огледалу појави искра светлости. Наговештај. Нешто што изгледа као рефлексивна филе, скакутаве месечине. Али, заправо, представља мост ка другој страни. Страни иза споствене слике коју видимо сваки пут када погледамо у огледало.

За мене непредвиђено рано, иако сам знао шта ће се догодити, отворио се портал. Руке су се заледиле, длаке се наоштриле, а мисли доводиле главу до усијања. Пролаз је био слободан тако кратко да, да сам застао да завежем пертле, ове године не бих прошао. Десна нога. Труп. Руке. Глава. Лева нога. Напуштам познату, загушљиву димензију.

У почетку ми је хладно; и мрачно је. Осећам се као нечија вуду лутка. Не управљам својим телом. А затим, дођох до закључка - овде се не гледа очима, не мисли мозгом. Границе организма, бактерије, ћелије и нервни систем не важе. Овде имаш само душу. Гледаш њом. Тад почнем да примећујем водопаде и облаке, затим реку суза радосница.

Пејзажи су омеђени милионима огледала и парчићима стакла. Одатле дозивам неко име, некога да ми се придружи; дозивам али - глас не излази. Душа не говори. Топло је сада, сасвим слабашно осећам присуству других. Они ме не виде. Они су споља. Огледају се, бришу замагљена огледала и остављају поруке убеђени да изгледају онако како им је испред приказано. Ја их пак, са ове стране, доживљавам другачије.

Њихове руке су прах, и површински осмеси су прах, одећа је прах, мисли су прах. Из тих пешчаних створења издваја се (код

ОГЛЕДАЛО

неких обојена, некад црна, некад сјајна, код неких бела) - јединствена душа.

Видим их онакве какви јесу. Голи су преда мном. Нема тела, нити материје која их може скрити. Посматрајући, не превише дуго, увидиш идиличну лепоту само оних који су је заслужили. Они који су своју душу редовно чистили. Они украшени великим бројем људских врлина. Пожелиш да си они, али ти ниси био тако вредан.

Милион нашминканих лица која одавде ништа не вреде.

Милион огледала.

Милион искри.

Милион доказа да постоји само једна права страна огледала.

Седим још неко време посматрајући, као кроз прозоре, људе који ништа не схватају.

Пожелим да их повучем на другу страну.

Мислио сам да морам, када је дошло време, (невољно) да се вратим у свој град. Да се вратим у своју собу. Измењеног састава. Сада ми се земља више и не чини тако загушљивом. Тело је сада само оруђе, само дом душе коју сам спознао. Покушао сам да отворим свој малени портал. Али ништа. Остајем. Чудна ме пара задовољства обавија, душе су свуда око мене. Припадам оној страни свести коју угледаћеш тек када завириш иза ћошка.

Јеси ли си се икада запитао шта је са друге стране огледала?

Кроз отворен пролаз на твом огледалу, успећу да ти пружим писамце.

Успећу да саопштим:

Да и на другој страни си ти. Само изнутра. Само душа.

А тако је само мало теже видети. Тако је само мало хладније; и мало мрачније.

Тад немој застати да вежеш пертле - пропустићеш.

Милијана Ђорђевић

Шабачка гимназија Шабач

Ментор: проф. Татјана Илић

NEKA OBEĆANA DALEKA ZEMLJA

Moje ime nije bitno, zbog njega mogu upasti u nevolje, već sam prošla mnogo toga. Nije bitno ni kuda idem, jer samo želim da bude što dalje odavde i od mesta odakle dolazim. Želela bih da mogu da promenim planetu! Šta ako na Zemlji nema mesta za mene i još milion drugih ljudi sa sudbinom sličnom mojoj?

Volela bih da nisam morala da ostavim ceo svoj život iza sebe. Nadala sam se da će biti bolje, da će sav pakao koji sam videla i preživela nestati i da ćemo se ponovo kretati po ulicama i da ćemo se smeјati običnim, svakidašnjim stvarima. Ali sve je postajalo neizdrživo. Jednog dana smo pokupili svu hranu koju smo imali u frižideru, a nije je bilo mnogo, i jednostavno krenuli u nepoznatom pravcu. Obukli smo se, ogrnuli čebetom i u starim, rašniranim cipelama krenuli ka nekoj dalekoj, obećanoj zemlji gde ćemo nastaviti živote kao da se ništa nije dogodilo.

Noću, kada zažmurim, pred očima mi igraju slike moje sobe, moje ulice, svih ljudi koje možda nikada više neću videti. Jedne večeri sam sanjala prodavnicu koja je bila blizu moje kuće, osetila sam miris svežeg voća i duvana i kao da sam mogla da dodirnem rafove na policama. Prodavačica je i dalje pila čaj iz svoje žute šolje, a gazda je sedeo ispred ulaznih vrata i pozdravljao svakog prolaznika. Čula sam od bivšeg komšije da su zatvorili radnju. Često mi se to dešavalo, da sanjam ljude i mesta za koja sam mislila da mi neće nedostajati. Čudno je to, ali što sam više želela da zaboravim, to sam se više sećala. Kada bih osetila, u prolazu kroz bezimni grad, miris neke hrane, nisam osećala glad, samo neki pritisak u grudima. Posle nekog vremena nisam se obazirala ni na oštre, osuđujuće poglede drugih ljudi. Šta oni znaju?! Za njih, ja sam pretnja, za mene, oni su samo još jedan od mnogih pogleda prezira ili sažaljenja.

Putovali smo po suncu i po kiši, peške ili prepunim autobusima, sa praznim stomacima i glavama prepunih pitanja o tome šta će biti i da li je sve moralo ovako da se završi. Volela bih da nisam morala da odem iz svog grada. Volela bih da opet hodam svojom ulicom u kojoj napamet znam raspored kuća i da čekam roditelje ispred kuće posle škole. Da se zatrčim i zagrlim ih, ali toliko je toga ostalo nedorečeno između nas zbog svega što se događalo.

OGLEDALO

Sve mi se pretvorilo u beskrajne mutne staze za pešačenje i čekanja u redu. U istim cipelama sam prešla toliko kilometara tragajući za boljim prilikama i mestom gde mogu da nastavim svoj život normalno. Na istom ćebet u ležim noćima i sanjam likove i ulice, budim se znajući da moje putovanje nije ni blizu kraja, znajući da je tek počelo. To me plaši, ali u isto vreme ne smem ni da pomislim da se vratim nazad. Zato samo nastavljam i svakim korakom što sam dalje od svog grada, to sve manje vidim svrhu svog putovanja. Jedina sloboda koju sad imam jeste u rašniranim cipelama.

Natalija Krzman

Ekonomska škola „Nada Dimić“ Zemun

Mentor: Prof. Dušanka Pavlović

ΟΓΛΕΔΑΛΟ
